БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Булган сумын Соёлын ордны 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: БУА-2023/133/НА-СА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Булган аймаг

2023 он

Дарга,
тэргүүлэх аудитор: Б.Эрдэнэ
Утас:70342580 Цахим хаяг: erdeneb@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол
Утас: 70342716 Цахим хаяг: enhtsoodolj@audit.gov.mn

Аудитор: А.Сувдаа
Утас: 70342495 Цахим хаяг: suvdaaa@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ....................3

Асуудлыг онцолсон хэсэг....................**Error! Bookmark not defined.**

Аудитын гол асуудал....................**Error! Bookmark not defined.**

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ....................5

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА....................12

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН....................15

4.1 Ерөнхий зүйл....................15

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт....................15

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал....................15

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт....................15

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт:....................16

4.5.1 Завсрын аудитын талаар....................16

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал....................16

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ....................17

5.1 Төлбөрийн акт....................17

Цалинг 664.2 мянган төгрөгөөр, үр дүнгийн урамшууллыг 319.4 мянган төгрөгөөр илүү олгосон нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1, 16.5.2, Засгийн газрын 2019 оны 05 дугаар тогтоолын 3-р хавсралтын 2.2-ыг зөрчсөн, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна. 17

Албан хаагчдад 117.5 мянган төгрөгийн цалин дутуу олгосон нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1, 16.5.2, НБББББ-ийн 5.10-д заасныг зөрчсөн, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна. 17

5.2 Албан шаардлага....................17

Захирлын 2022 оны 12 дугаар сарын 06-ны Б/15 тоот тушаалаар тооллогын комисс томилон тооллогыг хийсэн ч тооллогыг үнэн зөв хөтлөөгүй нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 70, 72, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1-ийг зөрчсөн, тохиолдсон байх батламж мэдэгдэлтэй нийцээгүй. 17

5.3 Зөвлөмж....................17

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ....................18

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

БУЛГАН АЙМГИЙН
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант баг, Булган сум, Булган аймаг, 63082
Утас/Факс:7034-2580
E-mail:bulgan@audit.gov.mn

2023.02.24 № 85

танай ________ ны № ________ т

БУЛГАН СУМЫН
СОЁЛЫН ОРДНЫ ЗАХИРАЛ
Ц.ЭНХТУЯА ТАНАА

Өөрчлөлгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Булган сумын Соёлын ордны 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Булган сумын Соёлын ордны 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Соёлын ордон 1 хөтөлбөр 6 зориулалт арга хэмжээний хүрээнд 245,023.0 мянган төгрөгийг зарцуулахаар төлөвлөж 240,136.8 мянган төгрөгийн гүйцэтгэлтэй байна.

Аудитын гол асуудал

Бидний мэргэжлийн шийдлийн дагуу аудитын гол асуудлууд гэж тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн их нөлөөтэй асуудлуудыг үздэг. Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитынхаа хүрээнд эдгээр асуудлуудыг нэгтгэсэн байдлаар авч үзсэн ба дүгнэлтээ гаргахдаа эдгээр асуудлуудад тус бүрчлэн дүгнэлт гаргаагүй болно.

Засгийн газрын 2021 оны 300 дугаар тогтоолоор Соёлын яамны үйл ажиллагааны стратеги, зохион байгуулалтын бүтэц, орон тооны хязгаарыг батлан үйл ажиллагааг явуулж байна. Салбарын албан хаагчдад ур чадварын нэмэгдэл олгох хамтарсан тушаалыг батлаагүй нь Засгийн газрын 2019 оны 382 дугаар тогтоолын 4 дүгээр хавсралттай бүрэн нийцээгүй байна.

Бусад мэдээлэл

Удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Удирдлага болон Засаглах эрх бүхий этгээдүүдийн санхүүгийн тайланд хүлээх үүрэг, хариуцлага

Удирдлага санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Б.ЭРДЭНЭ

D:/bichighereg/2023A4toot

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**23,172,763.00**	**28,423,422.54**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	-	2,524,812.30
312	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	-	2,524,812.30
3121	**Төгрөг**	-	2,524,812.30
31211	Төрийн сангийн харилцах	-	2,524,812.30
33	**АВЛАГА**	-	500,847.24
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	-	469,636.60
335	**Бусад авлага**	-	31,210.64
3351	Байгууллагаас авах авлага	-	31,210.64
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	23,172,763.00	25,397,763.00
354	**Хангамжийн материал**	23,172,763.00	25,397,763.00
35410	Бичиг хэргийн материал	27,640.00	27,640.00
35420	Аж ахуйн материал	14,703,540.00	14,808,540.00
35450	Барилгын засварын материал	28,000.00	28,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	8,413,583.00	10,533,583.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**1,090,906,802.92**	**929,931,360.96**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	1,090,906,802.92	929,931,360.96
392	**Биет хөрөнгө**	1,067,376,802.88	905,088,860.89
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,073,773,353.28	883,773,353.28
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(126,578,853.72)	(97,398,567.66)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	78,849,930.00	85,214,530.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(35,409,801.38)	(46,038,629.50)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	57,345,678.98	57,705,678.98
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(23,232,504.28)	(28,435,887.55)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	-	7,204,800.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-	(65,416.66)
39217	Ном	42,629,000.00	43,129,000.00
393	**Биет бус хөрөнгө**	23,530,000.04	24,842,500.07
39301	Програм хангамж	1,000,000.00	2,500,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(249,999.96)	(437,499.93)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	22,780,000.00	22,780,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**1,114,079,565.92**	**958,354,783.50**
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**1,114,079,565.92**	**958,354,783.50**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	1,114,079,565.92	958,354,783.50
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,283,626,899.00	1,283,626,899.00
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	(430,726,560.64)	(586,451,343.06)
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(430,726,560.64)	(568,476,561.08)
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	(17,974,781.98)
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	261,179,227.56	261,179,227.56
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**1,114,079,565.92**	**958,354,783.50**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**204,557,700.00**	**250,026,176.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**4,311,300.00**	**14,879,676.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	4,311,300.00	14,879,676.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	1,311,300.00	-

1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,311,300.00	-
120009	Бусад орлого	-	8,515,076.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан-Үндсэн хөрөнгө		6,364,600.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан-Бараа материал	3,000,000.00	
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**200,246,400.00**	**235,146,500.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	-	133,203,800.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	-	133,203,800.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	14,808,500.00	1,000,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	9,808,500.00	1,000,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	5,000,000.00	-
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	185,437,900.00	100,942,700.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	185,437,900.00	100,942,700.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**252,677,821.37**	**268,000,957.98**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**252,677,821.37**	**268,000,957.98**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	251,861,116.83	266,592,927.36
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	101,422,426.00	112,318,852.40
210101	Үндсэн цалин	85,015,111.00	85,625,614.40
210102	Нэмэгдэл	13,363,315.00	15,964,281.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	3,044,000.00	4,222,000.00
210104	Урамшуулал	-	6,506,957.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	13,913,906.46	13,082,230.08
210201	Тэтгэврийн даатгал	10,251,662.24	9,344,730.50
210202	Тэтгэмжийн даатгал	952,628.46	1,054,671.77
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	831,004.59	843,737.21
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	165,002.29	160,583.58
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,713,608.88	1,678,507.02
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	63,828,653.00	94,790,274.36
210301	Гэрэл, цахилгаан	982,443.00	510,862.36
210302	Түлш, халаалт	54,150,300.00	91,389,408.00
210303	Цэвэр, бохир ус	8,695,910.00	2,890,004.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	1,581,910.00	1,471,484.00
210401	Бичиг хэрэг	1,323,260.00	217,400.00
210402	Тээвэр, шатахуун	25,000.00	945,924.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	-	271,360.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	70,000.00	36,800.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	120,000.00	-
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	43,650.00	-
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	7,461,000.00	269,700.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	80,000.00	-
210604	Урсгал засвар	7,381,000.00	269,700.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	10,453,397.00	2,755,735.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	10,453,397.00	2,755,735.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	53,199,824.37	41,904,651.52
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	2,749,810.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	53,199,824.37	39,154,841.52
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	816,704.54	1,408,030.62
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	150,000.00	1,240,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	150,000.00	1,240,000.00
2133	**Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	666,704.54	-
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	666,704.54	-

2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	-	168,030.62
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	168,030.62
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**(48,120,121.37)**	**(17,974,781.98)**
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**(48,120,121.37)**	**(17,974,781.98)**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**202,647,100.00**	**243,661,576.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**1,311,300.00**	**8,515,076.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	1,311,300.00	8,515,076.00
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	1,311,300.00	-
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,311,300.00	-
120009	Бусад орлого	-	8,515,076.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**201,335,800.00**	**235,146,500.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	18,280,900.00	133,203,800.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	18,280,900.00	133,203,800.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	15,897,900.00	1,000,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	9,808,500.00	1,000,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,089,400.00	-
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	5,000,000.00	-
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	167,157,000.00	100,942,700.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	167,157,000.00	100,942,700.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**201,647,100.00**	**231,571,963.70**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**201,647,100.00**	**231,571,963.70**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**200,786,745.46**	**230,163,933.08**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	102,509,070.22	112,788,489.00
210101	Үндсэн цалин	83,865,206.22	86,095,251.00
210102	Нэмэгдэл	15,063,864.00	15,964,281.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	3,580,000.00	4,222,000.00
210104	Урамшуулал	-	6,506,957.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	13,837,620.24	13,082,230.08
210201	Тэтгэврийн даатгал	9,874,902.00	9,344,730.50
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,010,845.46	1,054,671.77
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	808,672.78	843,737.21
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	194,800.00	160,583.58
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,948,400.00	1,678,507.02
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	63,767,055.00	94,821,485.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	982,443.00	542,073.00
210302	Түлш, халаалт	61,738,500.00	91,389,408.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,046,112.00	2,890,004.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	407,200.00	1,668,684.00
210401	Бичиг хэрэг	102,200.00	380,600.00
210402	Тээвэр, шатахуун	100,000.00	979,924.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	100,000.00	271,360.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	105,000.00	36,800.00

2105	**Нормативт зардал**	-	1,000,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	-	1,000,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	7,599,000.00	593,500.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	80,000.00	93,500.00
210604	Урсгал засвар	7,519,000.00	500,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	12,666,800.00	3,952,700.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	12,666,800.00	3,952,700.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	-	2,256,845.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	2,256,845.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**860,354.54**	**1,408,030.62**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	193,650.00	1,240,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	193,650.00	1,240,000.00
2133	**Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	666,704.54	-
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	666,704.54	-
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	-	168,030.62
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	168,030.62
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**1,000,000.00**	**12,089,612.30**
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**1,000,000.00**	**9,564,800.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**1,000,000.00**	**9,564,800.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	1,000,000.00	9,564,800.00
222001	Тоног төхөөрөмж	1,000,000.00	-
223001	Бусад хөрөнгө	-	9,564,800.00
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**(1,000,000.00)**	**(9,564,800.00)**
7	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ**	**-**	**-**
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	0.00	2,524,812.30
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		-
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	-	2,524,812.30

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	1,283,626,899.00	261,179,227.56	(382,606,439.27)		1,162,199,687.29
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-		-
C03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**1,283,626,899.00**	**261,179,227.56**	**(382,606,439.27)**	**-**	1,162,199,687.29
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	-	-	-		-
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	-	-	-		-
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-		-
C07	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(48,120,121.37)		(48,120,121.37)
C08	**2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,283,626,899.00**	**261,179,227.56**	**(430,726,560.64)**	**-**	1,114,079,565.92
D01	**2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	**1,283,626,899.00**	**261,179,227.56**	**(430,726,560.64)**	**-**	1,114,079,565.92
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	(137,750,000.44)		(137,750,000.44)
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**1,283,626,899.00**	**261,179,227.56**	**(568,476,561.08)**	**-**	976,329,565.48
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	-	-	-		-
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	-	-	-		-
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-		-
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	-	-	-		-
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(17,974,781.98)		(17,974,781.98)
D09	**2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,283,626,899.00**	**261,179,227.56**	**(586,451,343.06)**	**-**	958,354,783.50

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	245,023,000.00	240,136,839.70
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	245,023,000.00	230,572,039.70
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	243,755,000.00	229,164,009.08
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	114,066,900.00	112,788,489.00
210101	Үндсэн цалин	86,170,500.00	86,095,251.00
210102	Нэмэгдэл	17,185,700.00	15,964,281.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,165,000.00	4,222,000.00
210104	Урамшуулал	6,545,700.00	6,506,957.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	14,242,100.00	13,082,230.08
210201	Тэтгэврийн даатгал	9,684,600.00	9,344,730.50
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,139,400.00	1,054,671.77
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	911,500.00	843,737.21
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	227,900.00	160,583.58
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	2,278,700.00	1,678,507.02
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	94,989,400.00	94,821,485.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,100,000.00	542,073.00
210302	Түлш, халаалт	91,389,400.00	91,389,408.00
210303	Цэвэр, бохир ус	2,500,000.00	2,890,004.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	2,362,100.00	968,760.00
210401	Бичиг хэрэг	322,100.00	380,600.00
210402	Тээвэр, шатахуун	980,000.00	280,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	450,000.00	271,360.00
210404	Ном, хэвлэл	500,000.00	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	110,000.00	36,800.00
2105	**Нормативт зардал**	1,000,000.00	1,000,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,000,000.00	1,000,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	2,826,500.00	593,500.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,226,500.00	-
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	1,100,000.00	93,500.00
210604	Урсгал засвар	500,000.00	500,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	6,268,000.00	3,652,700.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	6,268,000.00	3,652,700.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	8,000,000.00	2,256,845.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	8,000,000.00	2,256,845.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	1,268,000.00	1,408,030.62
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	1,268,000.00	1,408,030.62
213403	Төвлөрүүлэг шилжүүлэг		168,030.62
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,268,000.00	1,240,000.00
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	-	**9,564,800.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	-	9,564,800.00
223001	Бусад хөрөнгө	-	9,564,800.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	244,023,000.00	242,661,576.00
1310	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	133,203,800.00	133,203,800.00
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	133,203,800.00	133,203,800.00
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	100,942,700.00	100,942,700.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	100,942,700.00	100,942,700.00
120004	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	9,876,500.00	8,515,076.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	9,376,500.00	8,015,076.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	500,000.00	500,000.00
5	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**		**2,524,812.30**
65	**ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ**	**11.00**	**11.00**
650006	Соёл урлагийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)	8.00	8.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	3.00	3.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
I	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**15,894,600.00**	**999,924.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**15,894,600.00**	**999,924.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	15,894,600.00	999,924.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	-	699,924.00
210402	Тээвэр, шатахуун	-	699,924.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	7,000,000.00	-
210604	Урсгал засвар	7,000,000.00	
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	8,894,600.00	300,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	8,894,600.00	300,000.00
2133	**Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**3,300.00**	**-**
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,300.00	
II	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	15,897,900.00	1,000,000.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	15,897,900.00	1,000,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	10,897,900.00	1,000,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	5,000,000.00	

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Тайлант онд тус байгууллага “Таатай орчин-Чадварлаг баг-Чанартай үйлчилгээг эрхэмлэн ажиллана” зорилгын хүрээнд “Байгууллагын бодлого, төлөвлөлт, хэрэгжилтийг ханган, үр дүнг тооцон ажиллана” зорилтыг дэвшүүлэн ажилласан байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тус байгууллага нь Соёлын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Төрийн албаны тухай хууль, Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль бусад холбогдох хууль, тогтоол, заавар, журмыг үйл ажиллагаандаа мөрдөж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Төсвийн шууд захирагч батлагдсан төсөвт үндэслэн зарлагын гүйлгээнд гарын үсэг зурснаар дотоод хяналтыг хэрэгжүүлж байгаа бол аймгийн төрийн сан холбогдох санхүүгийн баримт материал, гэрээ, гүйцэтгэлийн баримт бичгийг хянаж, зарлагын гүйлгээг хийж байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Булган сумын Соёлын ордны 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Аймгийн Засаг даргын 2020 оны А/424 тоот захирамжаар баталсан Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг мөрдөн ажиллаж байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Булган сумын Соёлын ордны 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 155,724.8 мянган төгрөгөөр буюу 13.4 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	-	2,524.81	2,524.81
Авлага	-	500.85	500.85
Бараа материал	23,172.76	25,397.76	2,225.00
Үндсэн хөрөнгө	1,090,906.80	929,931.36	(160,975.44)
Нийт хөрөнгө	**1,114,079.57**	**958,354.78**	**(155,724.78)**
Өр төлбөр	-	-	-
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	1,114,079.57	958,354.78	(155,724.78)
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	**1,114,079.57**	**958,354.78**	**(155,724.78)**

Дээрх хүснэгтээс харахад, өмнөх оны үзүүлэлтээс нөлөө бүхий өөрчлөлт гарсан үндсэн хөрөнгийн данс байна.

Тус байгууллагын барилгат 190,000.0 мянган төгрөгийн дотоод их засварыг данс бүртгэлд тусад нь бүртгэн элэгдэл тооцсон бөгөөд уг барилга 2018 онд дахин үнэлэгдсэн тул тайланд залруулга хийснээс нөлөө бүхий өөрчлөлт гарсан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг улсын төсвөөс 288,753.5 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн төслийн саналаас цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил зардлыг 12,417.0 мянган, ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэлийн зардлыг 1,568.3 мянган, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардлыг 11,185.0 мянган, эд хогшил, урсгал засварын зардлыг 28,214.0 мянган төгрөгөөр бууруулж, хангамж, бараа материалын зардлыг 1,098.7 мянган, бараа үйлчилгээний бусад зардлыг 2,922.0 мянган төгрөгөөр өсгөн 245,023.0 мянган төгрөгөөр баталсан байна. Энэ нь төсвийн төслийг бодитой, үндэслэлтэй боловсруулаагүй, тайланд онд гүйцэтгэлд суурилан санхүүжүүлж олгох болсноос шалтгаалсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант оны батлагдсан төсөвт тодотгол хийгдээгүй байна.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 133,203.8 мянган төгрөгийн, орон нутгаас 100,942.7 мянган төгрөгийн санхүүжилт олгож, үйл ажиллагааны орлого 8,015.0 мянган төгрөг, туслах үйл ажиллагааны орлогоос 500.0 мянган төгрөгийг төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 240,136.8 мянган төгрөг буюу 98.0 хувьтай байгаа нь үндсэн үйл ажиллагааны зардлын төсвийг 4,886.2 мянган төгрөгийг дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ		Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1	80101	Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	95,489.40	95,489.40	-	100%
2	80111	Төрийн өмчийн барилгын тогтмол зардал	130,435.80	130,435.80	-	100%
3	80112	Нийтлэг үйлчилгээ	5,453.30	5,453.30	-	100%
4	80214	Уран бүтээл хийлгэх	3,000.00	3,000.00	-	100%
5	80802	Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж,	768.00	768.00	-	100%
6	81941	Соёлын байгууллагад гүйцэтгэлээр олгох санхүүжилт	-	0	-	
7	83603	Нэмэлт - Дээд шатны төсвөөс хуваарилсан	9,876.50	8,515.0	1,361.50	86%

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т "нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна" гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Засаг даргын нөөц хөрөнгөнөөс "орших уу, эс орших уу"-д оролцох хүүхдүүдийн зардалд 1,000.0 мянган төгрөгөөр дэмжлэг үзүүлж тээвэр шатахуунд 699.9 мянган төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээнээс 300.0 мянган төгрөгийг хоолны зардалд зарцуулсан байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Булган сумын Соёлын ордны 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор А.Сувдаа гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Ж.Энхцоодол, газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Б.Эрдэнэ нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Булган сумын Соёлын ордны 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 06 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2022 оны батлагдсан төсвийг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг “Дунд” гэж үнэлсэн.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны батлагдсан төсвийн 245,023.0 мянган төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 3,675.3 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих бодлого, чиглэлийн дагуу ажиллажээ

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 101,811.0 мянган төгрөгийн орлого, 37,114.3 мянган төгрөгийн зарлага, 4 удаагийн 49,848.4 мянган төгрөгийн худалдан авалт, 2 удаагийн 15,099.4 мянган төгрөгийн шийдвэрийг мэдээлээгүй нь Шилэн дансны тухай

хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.4, 6.4.5, 6.4.8, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолын хавсралтын 3.2.9, 3.2.10-д заасныг бүрэн хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь:
Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлж ажиллах, алдааг давтан гаргахгүй байхад анхаарч ажиллах талаар албан шаардлага хүргүүлэхээр шийдвэрлэсэн.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Улаанбаатар хотод "Орших уу эс орших уу"-д оролцох хүүхдүүдийг авч явахдаа хувийн авто машин хэрэглэсэн нь Хэмнэлтийн тухай хуулийн 6.3-ийг бүрэн хэрэгжүүлж ажиллаагүй.

Шийдвэрлэсэн нь:
Хэмнэлтийн тухай хуулийг бүрэн хэрэгжүүлэх, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, зайлшгүй хувийн автомашин ашиглах тохиолдолд гэрээ байгуулж ажиллах албан шаардлага хүргүүлэхээр шийдвэрлэсэн.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт:

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Завсрын аудит хийгээгүй болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмжийг бүрэн хэрэгжүүлж ажилласан байна. Зөвлөмжийн биелэлтийг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 11 дүгээр сарын 09-ний өдөр 52 дугаар албан бичгээр хүргүүлсэн байна.

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	**Өмнөх аудитын үзүүлэлт**		**Биелэлт**		
	Тоо	**Дүн**	**Тоо**	**Дүн**	**Хувь**
Акт					
Албан шаардлага	2	0	2	0	100
Зөвлөмж					
Нийт дүн	**2**	**0**	**2**	**0**	**100**

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Тус байгууллагын өөрийн орлого болон бүтэц орон тоо, ур чадварын нэмэгдэлд анхаарах

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 196,990.8 мянган төгрөгийн алдаа[1] илэрснээс аудитын явцад 196,990.8 мянган төгрөгийн алдааг залруууллаа.

Үүнд: Үндсэн хөрөнгийг орлого авахдаа аккруэл сууриар хөтлөөгүй, дотоод засварын ажлыг капиталжуулалгүй хөрөнгөөр бүртгэн элэгдэл тооцон тайлагнасан

Аудитаар нийт 1,601.9 мянган төгрөгийн зөрчил[2] илэрснээс, 1,101.0 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоож, 1 албан шаардлага хүргүүлж, 500.8 мянган төгрөгийн зөвлөмж өгсөн.

5.1 Төлбөрийн акт

1. Цалинг 664.2 мянган төгрөгөөр, үр дүнгийн урамшууллыг 319.4 мянган төгрөгөөр илүү олгосон нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1, 16.5.2, Засгийн газрын 2019 оны 05 дугаар тогтоолын 3-р хавсралтын 2.2-ыг зөрчсөн, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна.

2.Албан хаагчдад 117.5 мянган төгрөгийн цалин дутуу олгосон нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1, 16.5.2, НБББББ-ийн 5.10-д заасныг зөрчсөн, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна.

5.2 Албан шаардлага

Захирлын 2022 оны 12 дугаар сарын 06-ны Б/15 тоот тушаалаар тооллогын комисс томилон тооллогыг хийсэн ч тооллогыг үнэн зөв хөтлөөгүй нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 70, 72, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1-ийг зөрчсөн, тохиолдсон байх батламж мэдэгдэлтэй нийцээгүй.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Авлагатай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Тооцооллыг тухай бүр хийгээгүйгээс авлага үүссэн нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8, 16 дугаар зүйлийн 16.5.1, 16.5.2-ийг бүрэн хэрэгжүүлээгүй, эрх ба үүрэг батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Харилцагч байгууллага, иргэнтэй тооцооллыг тухай бүр хийн тайлант хугацаанд өр, авлага үүсгэхгүй байх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

---

[1] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

[2] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Үндсэн хөрөнгийг орлого авахдаа алдаатай бүртгэсэн	2	6,884.8			2	6,884.8	2	6,884.8				
Дотоод засварын ажлыг хөрөнгөөр бүртгэсэн, капиталжуулаагүй	1	190,000.0			1	190,000.0	1	190,000.0				
Дүн	3	196,990.8			3	196,990.8	3	196,990.8				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Цалин болон үр дүнгийн урамшууллыг илүү олгосон	1	983.5	1	983.5								
Албан хаагчдад цалин дутуу тооцож олгосон	1	117.5	1	117.5								
Тооцооллыг тухай бүр хийгээгүйгээс авлага үүссэн	1	500.8					1	500.8				
Захирлын 2022 оны 12 дугаар сарын 06-ны Б/15 тоот тушаалаар тооллогын комисс томилон тооллогыг хийсэн ч тооллогыг үнэн зөв хөтлөөгүй	1	0			1	0						
Дүн	3	1,601.8	2	1,101.1	1	0	1	500.8				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлага, худалдан авалт, тушаал шийдвэрийн мэдээллийг мэдээлээгүй	1	203,873.1			1	203,873.1		
Дүн	1	203,873.1			1	203,873.1		
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Улаанбаатар хотод "Орших уу эс орших уу"-д оролцох хүүхдүүдийг авч явахдаа хувийн авто машин хэрэглэсэн	1	208.4			1	208.4		
Дүн	1	208.4			1	208.4		
Нийт дүн	2	204,081.5			2	204,081.5		